

Advies

Materialendecreet

Brussel, 14 september 2020

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Adviesvrager: Zuhail Demir - Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Ontvangst adviesvraag: 24 juli 2020

Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 14 september 2020

Contactpersoon: Annick Lamote – alamote@serv.be

Mevrouw Zuhel DEMIR

Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Martelaarsplein 7

1000 Brussel

contactpersoon

Annick Lamote

alamote@serv.be

ons kenmerk

SERV_20200914_materialendecreet_ADV

Brussel

14 september 2020

Advies materialendecreet

Mevrouw de minister

Het voorontwerp van decreet dat het materialendecreet en het decreet algemene bepalingen milieubeleid wijzigt, bevat diverse decretale aanpassingen die nodig zijn voor de omzetting van Europese regelgeving. De SERV heeft daar geen verdere bemerkingen bij.

Wel wil de SERV enkele 'governance'-aanbevelingen formuleren in het licht van de beleidskeuzes vermeld in de memorie van toelichting.

De memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet bevat immers heel wat voorafnames op mogelijke beleidskeuzes voor de verdere invulling van de omzetting van de Europese regelgeving. Deze beleidskeuzes moeten nog concreet vorm krijgen in het Vlarema en/of in een samenwerkingsakkoord in de schoot van de Interregionale verpakingscommissie. Maar een degelijke motivering ontbreekt. De 'impactanalyse' is bijzonder beperkt en overtuigt niet. Zo ontbreken duidelijke probleemstellingen, worden geen alternatieven aangegeven en worden de maatschappelijke impact en de effecten voor de relevante doelgroepen slechts zeer summier aangegeven en in elk geval niet cijfermatig onderbouwd.

Daarom formuleert de SERV hierna en bij wijze van illustratie enkele aanbevelingen bij drie belangrijke discussies: (1) het beleid inzake zwerfvuil (2) de doorrekening van kosten en (3) het stimuleren van het scheiden van bedrijfsafval.

Beleid inzake zwerfvuil

Het doel van de voorgestelde regeling is het verschuiven van de zwerfvuilkosten van de overheid naar de producenten, die deze kosten op hun beurt kunnen doorrekenen aan de consument. Of dit ook effect zal hebben op de hoeveelheid zwerfvuil is niet alleen onduidelijk, het wordt blijkbaar zelfs niet beoogd. Volgens de SERV moet dit nochtans het uitgangspunt zijn. Dit vergt antwoorden op vragen zoals "waarom gooit iemand iets illegaal weg?" "op welke manier kan dergelijk gedrag bijgestuurd worden?" "hoe kan het beleid hierop inspelen?". Op basis van gedragsinzichten – en eventueel door praktijktesten van alternatieven (cf. randomised controlled trials) – moet het probleem nader worden verkend en nagegaan worden welke beleidsmaatregelen effectief werken.

Daarom moet in de eerste plaats een analyse gemaakt worden, niet enkel van de samenstelling van de verschillende fracties, maar ook waarom er te veel zwerfvuil voorkomt of waarom de hoeveelheden onvoldoende dalen. Een evaluatie van de campagne Mooimakers kan hiervan onderdeel zijn (cf. pilootproject “nudging” in 21 scholen).

Doorrekening van kosten

Wat de doorrekening van de kosten betreft – zowel voor het opruimen van zwerfvuil als in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid – krijgt de Vlaamse Regering een ruimere bevoegdheid dan voorzien in de Single Use Plastics-richtlijn en volgens aangepaste kaderrichtlijn afval. Zo wordt de mogelijkheid opengelaten om kosten voor handhaving en ‘andere beleidskosten’ door te rekenen. Het is onduidelijk wat bedoeld wordt onder handhaving en wat die andere beleidskosten zijn. Voor de SERV is het alvast duidelijk dat het uitoefenen van toezicht en het opleggen van administratieve sancties taken zijn van de uitvoerende macht en de kosten hiervan niet moeten doorgerekend worden in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Bovendien is het ook onduidelijk welke kosten inzake zwerfvuil dan wel zouden doorgerekend worden. Er is sprake van 130 miljoen euro per jaar, maar volgens de sociale partners circuleren er veel hogere cijfers, afhankelijk van wat al dan niet wordt doorgerekend.

Met oog op goed bestuur formuleert de SERV een aantal concrete aanbevelingen.

Ten eerste moet gestreefd worden naar een effectief beleid en een zo uniform mogelijke regeling in de verschillende gewesten. Concreet betekent dit dat :

- Alles wat verpakkingsafval betreft via een samenwerkingsakkoord moet worden geregeld in de Interregionale verpakkingscommissie, zodat minstens in de drie gewesten eenzelfde regeling geldt;
- Er intensief moet samengewerkt worden tussen de drie gewesten ook wat betreft de aanpassingen aan de UPV-regeling en het stimuleren van gescheiden afvalinzameling bij bedrijven.

Ten tweede moet bij de voorbereiding van de omzetting van SUP richtlijn rekening gehouden worden met de Europese guidelines die nu worden uitgewerkt en moet worden bekeken welke regelingen onze buurlanden zullen implementeren.

Bedrijfsafval beter scheiden

De SERV onderschrijft de intentie om het scheiden van bedrijfsafval beter te stimuleren, maar wijst op het essentieel verschil tussen de markt van het huishoudelijk afval die collectief wordt georganiseerd en de private markt van het bedrijfsafval. Het is niet omdat de regeling goed werkt voor het huishoudelijk afval dit ook zo is op de privé markt voor bedrijfsafval. Het is niet omdat een afvalstroom technisch recycleerbaar is dat het voor inzamelaars economisch rendabel is om gescheiden ophaling te voorzien, wat effect heeft op de sorteerefficiëntie bij bedrijven.

Nadere analyse ter onderbouwing ontbreekt momenteel. Enkele vragen die zouden moeten onderzocht worden zijn: waarom wordt er zo weinig gescheiden, om welke stromen gaat het? welke hoeveelheden? wat zijn hinderpalen waarom het niet gebeurt? Analyses (o.a. in het kader van Valipac) kunnen hierbij richtinggevend zijn.

Te onderzoeken pistes zijn volgens de SERV: (1) het stimuleren van samenwerking en collectieve oplossingen vb. op bedrijventerreinen en (2) nasortering met oog op hogere sorteerefficiëntie.

Ook hier zouden dus de principes van een goede beleidsanalyse en beleidsvoorbereiding moeten worden toegepast (goede probleemanalyse, duidelijke doelstelling, inventarisatie van mogelijke beleidsopties, analyse van de maatschappelijke impact en effecten op doelgroepen, enz. en dat zoveel mogelijk cijfermatig onderbouwd en goed overlegd met de relevante stakeholders).

Wij rekenen erop, mevrouw de minister, dat u deze vraag van de SERV naar een goede vormgeving van die verdere beleidsvoorbereidingsprocessen ter harte neemt.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Danny Van Assche
voorzitter